

den ringer med Klokker). Følgesig er her Noget, der virkelig staaer i maadelig Sammenhang med hvad der tidligere var blevet vedtaget, og som ikke godt vil passe sammen i Loven. Det forekommer mig ogsaa ganske mærkeligt, og kan nok fortjene at nævnes, at det Uendlingsforslag, som forrige Gang gik igjennem, og nu udgjør Lovforslagets § 5, som frem som et subsidiairt Forslag til det Hovedforslag, at Bøndergodset overhovedet slet ikke maatte afhændes til Andre end Brugerne, deres Børn eller Svigerbørn; det synes, som om de Herrer Forslagsstillere herved ere komne til at røbe en hemmelig Tanke, den nemlig, at, naar man ikke kunde faae det sat igjennem, som Hovedforslaget med rene Ord gik ud paa, saa vilde man ialtfald have indbragt Noget, som dog gav det samme Resultat, fordi det udelukkede en fornødtig Anvendelse af det, der ligefrem skulde udelukkes ved det principale Forslag. At det skulde være de paagjældende Livsarvingers Interesse, som hiint subsidiaire Forslag egentlig havde for Die, er ikke antageligt, da det ellers maatte have været stillet ganske anderledes; men der ligger, som sagt, til Grund derfor den rigtige Erkjendelse, at man saaledes omtrent sagde det Selvsamme med andre Ord.

Hvis der for Resten end ikke var Andet at sige mod § 5, saa troer jeg dog virkelig, at Forslagsstillerne og Majoriteten, der vedtog den, ved nærmere Overveielse ville finde, at denne Paragraph er et uheldigt Stykke Arbeide; thi den er i ethvert Fald, man sige hvad man sige vil, efter sit eget Indhold saa unyttig, at den hele Paragraph er Intet værd, den er, for at laane et Udtryk fra en æret Rigsdagsmand i Nærheden af mig (Tscherning), ikke en Døit værd (Tscherning: Men saa gjør den heller ingen Skade). Den Slutning er dog ikke sikker. Paragraphen angaaer, som dens udtrykkelige Indhold viser, kun Salg af et Fæstested, naar det er fæstet ledigt; den taber altsaa ligefrem sin Anvendelse, naar Fæstet ledigheden er ophørt. Men nu er det dog ganske klart — og det er tidt og ofte under Forhandlingerne fremhævet, men man har altid søgt at komme hen over det, og derfor turde det være ret hensigtsmæssigt, atter at gjentage

det — det er jo dog soleklart, at Intet vilde være lettere end at gjøre den hele Paragraph til Intet. Sæt, at en Fæstegaard er ledig, og at Fideicommissbesidderen vil sælge den. Enhver af de Herrer veed, at der efter Lovgivningen ikke retligen paahviler den Bortfæstende noget Saand med Hensyn til Balget af den, til hvem han vil give Fæstet; det staaer ham altsaa frit for, at bortfæste Gaarden til den Person, som senere skal kjøbe den, og har han end ikke strax en saadan Liebhaber, saa er det ogsaa ligemeget. Efter § 1 kan jo det bortfæstede Bøndergods afhændes til Andre end Fæsterne, naar disse dertil give deres Samtykke, og han behøver derfor slet ikke at forhaste sig med at faae en Liebhaber, naar han blot seer til at faae en Fæster, med hvem han har gjort den fornødne Aftale iforveien, og har han da forud sikket sig denne nye Fæsters Samtykke, saa lægger § 5 ikke den mindste Hindring iveien for at kunne sælge til hvem han vil, uden Tabet af de i Paragraphen omtalte 25 pCt. (Hør!). Der er slet Intet i denne Paragraph, som kan være til Hindrer derfor. Hele Paragraphens Anvendelse kom dog til at beroe paa Gierens gode Villie. De Garantier, som have i Forholdenes naturlige Udvikling, i Forbindelse med de tidligere i Lovudkastet optagne Bestemmelser, svæktes derimod ved en saadan Tillægsbestemmelse, som den heromhandlede, medens denne dog Intet udretter for sit Demeed. (En Stemme: hvorfor er man da saa ivrig imod den?) Den nytter Intet, men skader meget mere, den opfordrer kun til Bestræbelser for at unddrage sig dens Anvendelse, og modarbeide sin egen Hensigt.

Formanden: Jeg maa anmode de ærede Rigsdagsmænd om at gaae paa deres Plads.

Mourier: Rigtignok er det under Forhandlingerne fremhævet, at der dog ved Paragraphen skulde kunne udrettes Noget til at forhindre, at t. Ex. Godseieren selv kjøbte Stedet, eller at det blev kjøbt af en anden Godseier og deslige. Jeg har nu virkelig ingen Frygt for at Sligt skulde skee, men af hvad jeg har tilladt mig at bemærke, fremgaaer dog Saa meget, at § 5 intet Børn afgiver derimod. Nu har man rigtignok sagt, da tidligere idag en lignende Bemærkning blev gjort, at det skal